

DE BOLLE DUINSLAK *CERNUELLA VIRGATA* OOK OP TERSCHELLING

H.K. Mienis

The Striped Dune snail *Cernuella virgata* also on Terschelling

The Striped (Dune) Snail (also called Vineyard or White snail in Australia and Maritime gardensnail in the U.S.A.) *Cernuella virgata* (Da Costa, 1778) is here reported for the first time from Terschelling, one of the Dutch Waddensea islands. Recently it had been reported already from the nearby island of Vlieland.

Gedurende de laatste vijf jaren heeft Terschelling heel wat verrassende vondsten van landslakken opgeleverd: de Grote karthuiserslak *Monacha cantiana* (Montagu, 1803); de Grofgeribde grasslak *Candidula intersepta* (Poiret, 1801); de Zuidelijke akkerslak *Deroceas panormitanum* (Lesson & Pollonera, 1882) en de Spaanse aardslak *Lehmanna valentiana* (de Férussac, 1823). Ook tijdens mijn laatste verblijf op Terschelling, in de herfst van 2004, werd weer een nieuwe soort waargenomen: de Bolle duinslak *Cernuella virgata* (Da Costa, 1778).

Ondanks mijn geregelde bezoeken aan Terschelling heb ik op 5 oktober 2004 eindelijk voor het eerst een kort malacologisch onderzoek uitgevoerd in de "Dellewal". De naam "Dellewal" wordt in West-Terschelling op zijn minst voor drie verschillende lokaties gebruikt: de kuststrook grenzend aan het oostelijk deel van de haven, een weg in voornoemd gebied, die van de van Heusdenweg in een zuidoostelijke boog loopt naar de achterzijde van het Maritiem Instituut "Willem Barentsz" en het welbekende kampeerterein.

Mijn onderzoek bleef min-of-meer beperkt tot het braakliggende terrein aan de noordzijde van de Dellewal(weg). In feite staat in dit gebied naast het Maritiem Instituut slechts een huis (Dellewal 6). Dit gebied, waarvoor ingrijpende ontwikkelings plannen bestaan, wordt aan de zuidzijde begrensd door de weg en aan de noordzijde door de achtertuinen van de huizen aan de van Heusdenweg. De oostgrens wordt gevormd door

het hek van het Instituut.

De terreinen zijn begroeid met een mengsel van typische duinplanten, enkele soorten die karakteristiek zijn voor ruderaal terreinen (brandnetels, enz) en een allegaartje van ontsnapte tuinplanten. Hier en daar staan ook wat verdwaalde struiken.

Waarnemingen werden gemaakt in twee gebieden: tussen het Maritiem Instituut en Dellewal 6 (vindplaats A – 143.9/597.7), en ten westen van het enige huis (vindplaats B – 143.9/597.6). Slechts de volgende zeven soorten werden waargenomen:

Nederlandse naam Dutch name	Wetenschappelijke naam Scientific name	Vindplaats A Locality A	Vindplaats B Locality B
Geribde jachthorenslak	<i>Vallonia costata</i>	+	+
Scheve jachthorenslak	<i>Vallonia excentrica</i>	+	-
Doorschijnende glasslak	<i>Vitrina pellucida</i>	-	+
Grote karthuiserslak	<i>Monacha cantiana</i>	+	+
Bolle duinslak	<i>Cernuella virgata</i>	+	-
Gewone tuinslak	<i>Cepaea nemoralis</i>	+	+
Segrijnslak	<i>Cornu aspersum</i>	+	-

De drie eerst genoemde relatief kleine soorten zijn typische landslakken voor het duingebied van Terschelling. De vier andere soorten moeten beschouwd worden als exoten op Terschelling (Mienis, 2001 en 2002a-b).

De vondst van de Bolle duinslak kwam als een verrassing alhoewel niet geheel onverwachts. De meeste, volwassen exemplaren waren opvallend klein, wit van kleur met daarop enkele donkere spiraalbanden.

Onlangs werd deze exoot ook van het nabijgelegen Waddeneiland Vlieland gerapporteerd (de Winter & van Leeuwen, 2004).

Mooie grote exemplaren van de Grote karthuiserslak werden ook op de vegetatie langs de zuidkant van de Dellewal(weg) aangetroffen. Met de aanwezigheid van deze soort in de omgeving van West-Terschelling was reeds rekening gehouden door de vondst van een stukgepikt huisje in de duinen ten westen van West-Terschelling (Mienis, 2004).

De Gewone tuinslak werd ook algemeen aangetroffen in zogenaamde lijstersmidsen. Het aambeeld werd in de meeste gevallen gevormd door straatstenen, die hier en daar in het terrein liggen.

Daar er voor dit gebied in de nabije toekomst vergevorderde, grote ontwikkelings plannen bestaan o.a. de bouw van een nieuw Natuurhistorisch Museum, zal ik het gebied in de herfst van 2005 nogmaals wat meer intensief onderzoeken. De soortlijst lijkt mij een beetje te kort en niet representatief voor de werkelijk rijkdom aan landslakken in dit gebied.

Geraadpleegde literatuur

- MIENIS, H.K., 2001. Vreemdelingen onder de landslakken van Terschelling 1. De Grote karthuiserslak in Oosterend. Rinkelbollen, 2001 (4): 3-6.
- MIENIS, H.K., 2002a. Vreemdelingen onder de landslakken van Terschelling Deel 4: De Segrijnslak en zijn lievelingskost: tuinplanten. Rinkelbollen, 2002 (3): 3-7.
- MIENIS, H.K., 2002b. Vreemdelingen onder de landslakken van Terschelling Deel 5: De Gewone tuinslak. Rinkelbollen, 2002 (4): 9-12.
- MIENIS, H.K., 2004. Grote Karthuiserslak op Terschelling: ook in West? Voelspriet, 3 (1): 6.
- WINTER, A.J. DE & LEEUWEN, S.J. VAN, 2004. Veranderingen in de niet-mariene molluskenfauna van Vlieland. Spirula, 338: 50-57.

Adres van de auteur:

National Mollusc Collections
The Department of Evolution, Systematics & Ecology,
Hebrew University
IL-91904 Jerusalem
Israel
or
The Zoological Museum
Tel Aviv University
IL-69978 Tel Aviv
Israel.
e-mail: mienis@netzer.org.il